

● Fotograferen om de hoek ●

Voor een pakkende foto hoef je niet naar exotische oorden

Wessel Sijl - Isja Nederbragt - Jos van den Berge

Dit artikel is een coproductie van de coördinatoren van het platform DigiFoto, bedoeld voor iedereen die de fotografie een warm hart toedraagt. We hopen dat, bij afwezigheid van de CompUfairs, deze pennenvrucht de leemte als gevolg van de coronapandemie een beetje compenseert.

Op deze wijze kunnen we toch iets in gezamenlijkheid overbrengen, in de hoop dat het voorjaar en de zomer uitnodigen om de camera weer van stof te ontdoen en erop uit te gaan, en we op een eerstvolgende live CompUfair, HCC-Kennisdag of andere gelegenheid elkaars werk kunnen zien, én elkaar enthousiast kunnen maken.

De coronapandemie gooit overal en voor iedereen roet in het eten. Ook als het gaat om vakanties die voor een locatie ver van huis zijn gepland. Voor veel fotografen was en is het reden om dan ook maar tot nader order de camera te laten staan. Dat is doodzonde! Ook dicht bij huis kunnen verrassend fraaie en spannende foto's worden gemaakt.

Toegegeven, fotowerk van bijvoorbeeld National Geographic, of van pakkende reisfolders kunnen heel aanstekelijk werken. Het misleidende is echter dat de veronderstelling wordt opgeroepen dat het gras elders altijd groener is. Maar dat is niet zo, integendeel zelfs. We zouden bijna vergeten dat het eigen land, of de directe omgeving in en rondom de eigen woonplaats, meer bijzondere fotolocaties oplevert dan wordt gedacht.

Door onze reislust zijn we wat blind geworden voor de ogenschijnlijk zo gewone dingen dicht bij huis, waar zo snel aan voorbij gelopen wordt. Lees verder wat en hoe er zoal

Schiermonnikoog in plaats van Toscane. Ook Nederland is heel fotogeniek!

om de hoek kan worden gefotografeerd.

Jezelf aanzetten tot ...

Nee, maak je geen zorgen. Dit wordt geen psychologisch consult, of een opdwevend praatje van de een of andere bedrijvengeroe of motivatiespeaker. Maar probeer jezelf - met de camera ter hand - over een drempel te zetten, jezelf een taak te stellen om op een willekeurige vrije dag of avond erop uit te gaan én met uitdagend fotowerk thuis te komen.

Dat hoeft geen massaproductie te zijn, zoals in dat fraaie hooggebergte of in een Toscaanse middeleeuwse stad. Eén geslaagde foto van de eigen omgeving kan al heel motiverend werken.

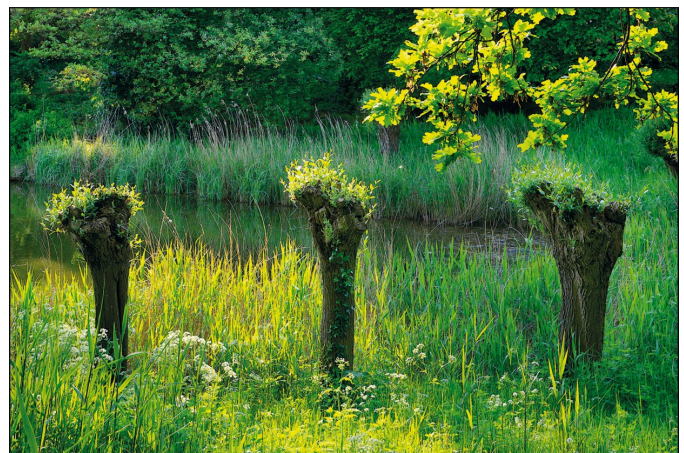
En het weer? Elk weer is fotower! De spannendste foto's van bijvoorbeeld een landschap worden juist gemaakt in de mist of na een wegtrekkende regenbui of storm. Verder hoef je niet altijd naar buiten; heb je wel eens gedacht aan het maken van een intrigerend stilleven, bijvoorbeeld zoals de oude meesters uit de Gouden Eeuw dat ook zo fraai konden vastleggen? Thuis op de vensterbank heb je vaak fantastisch licht voor een pakkend stilleven. Of wat dacht je van het verkennen van de mogelijkheden van model- en portretfotografie? Ook dat kan binnen, en de 'girl next door' vindt het vast heel leuk om eens op de kiek te worden gezet. Beschik je over een serre? Dat is een perfecte daglichtstudio, zoals de fotografen die in de 19de eeuw gebruikten, bij gebrek aan kunstlicht, wat we vandaag de dag zo gewoon vinden. En dit zijn dan nog maar een paar ideeën.

Kijken, kijken en nog eens kijken

Het is een open deur voor fotografen, maar de realiteit is weerbarstig. Vaak wordt té snel de sluiters ontspannen, vooral in oorden ver weg; dan ziet al snel alles er bijzonder en naar onze smaak mooi uit. Terwijl dicht bij huis juist maar weinig kritisch wordt gekeken ... en vervolgens weinig of helemaal niet gefotografeerd. Juist nu is het uitdagend om heel dicht bij huis kritisch waar te nemen of ergens een pakkende foto in zit. Dit is heel verfrissend en leerzaam. Hieronder volgen voorbeelden van de schrijvers van dit artikel, met hun eigen commentaar.

Wessel Sijl

Deze foto is op letterlijk vijf minuten lopen van mijn huis gemaakt. Dit plekje is gelegen aan een fietsroute naar het centrum van mijn woonplaats. Ik ben er meer dan duizend keer voorbij gekomen, en nooit werd ik getriggerd om dit

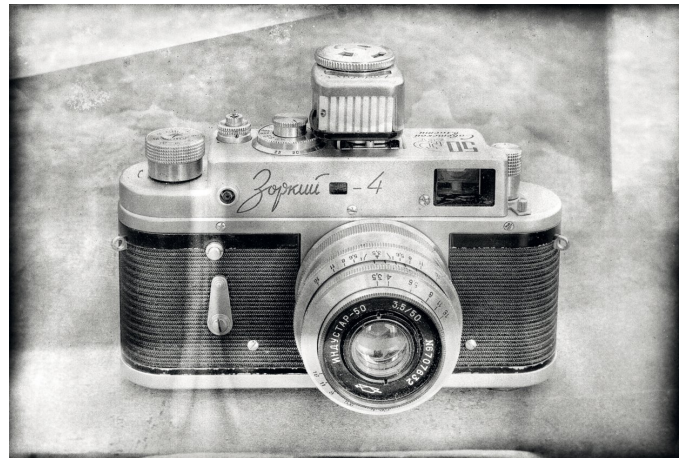
vast te leggen. Deze foto is gemaakt in mei 2020, toen de coronapandemie al in volle hevigheid woedde. Omdat mijn wereld kleiner werd, dacht ik na over wat er zoal in mijn eigen leefomgeving te fotograferen valt.

Op een avond zag ik de fraaie lage lichtval, waarbij het licht op de voorgrond, de takken en wilgenkruinen een fraaie kadering opleverden. Camera en statief waren snel gehaald. Vervolgens diverse standpunten uitproberen en kritisch kaderen en belichten. De foto is belicht met de matrix-lichtmeting, en het dynamisch bereik is op maximaal gezet. Ten slotte thuis zorgvuldig bewerken en finetunen, totdat de opname helemaal naar mijn zin was. Ik vroeg me af waarom ik nooit eerder deze plek fotografeerde. Ik had het fraaie licht wel opgemerkt, maar het feit dat deze waterpartij is aangelegd (in de jaren '70), en dus niet 'echte natuur', was een barrière voor mij. In de loop der jaren hebben delen van deze waterpartij een natuurlijk karakter gekregen - een bewuste keuze - en waarbij de flora en fauna een handje is geholpen. Het resultaat is bijzonder fraai geworden. En nu kan ik het waarderen, mede door het bewijs dat via de camera is geleverd.

De campertocht naar Noorwegen werd in de zomer van 2020 noodgedwongen een vakantie in eigen land. Tijdens een dagje fietsen naar Arnhem (vanaf mijn huis een uur fietsen door de natuur) had ik de camera in de stuurtaas paraat. De Arnhemse binnenstad was voorzien van 'waslijnen met wasgoed' over de straten gespannen - een bijna Zuid-Europees taferel, alsof ik door de volksbuurten van Napels liep. Deze waslijnen waren onderdeel van een bijzonder en artistiek project, waarbij de witte T-shirts met tal van opbeurende en hoopgevende teksten - coronapandemie gerelateerd - waren voorzien. In de Bakkerstraat, begin van de middag, was het licht op het wasgoed perfect. Ik wilde het bewust isoleren tegen de lucht op de achtergrond, dus zonder de huizen links en rechts. En dat lukte. Een kleine tele instelling was onvermijdelijk, en kritisch belichten (veel licht en licht, en daarmee grote kans op onderbelichting) was essentieel. Zekerheidshalve maakte ik een belichtingstrap. De opname met één stop overbelichting bleek de beste te zijn. Deze foto heeft zowaar hoge ogen gegooid in een landelijke fotowedstrijd later in dat jaar. Nadien ben ik vaker in Arnhem geweest, en heb nog veel meer interessante fotoplekken gevonden, waar ik vele jaren vóór de coronapandemie achteloos voorbij liep.

Tijdens een regenachtige dag besloot ik eens wat te doen met table-topfotografie, geënthousiasmeerd door een aardig artikel in een fotografietijdschrift. Ik had het wel eerder gedaan, maar vrij beperkt. Voor mij was fotografie voor iets voor buiten. Volstrekt onlogisch natuurlijk, wetende hoeveel foto's in studio's en andere omstandigheden binnenshuis worden gemaakt. Ik besloot eens een van mijn klassieke analoge camera's zelf te fotograferen, als een soort van persoonlijke 'hommage' aan de fotografiegeschiedenis. In mijn serre, waar het licht heel fraai zacht is, en die ook bij somber weer een prima 'studio' is, staat een salontafel met een

betonlook tafelblad. De uit 1967 stammende Zorki 4 camera (een Russische kopie van de beroemde Leica M2) bleek het in combinatie met deze wat rauwe ondergrond heel goed te doen. Heel bewust, met een knipoog naar het verleden, is het omgezet naar zwart-wit, en vervolgens heb ik een hele speciale artistieke kadering - met zogenaamde 'lichtafval' in de hoeken en 'lichtlekkage' over de hele foto, en nog wat rauwe effecten - erin verwerkt. Deze fraaie optie is onderdeel van de bekende plug-in NIK. Het is een fijne plaat geworden, die ik op fine-artpapier heb gedrukt. Dit experiment heb ik herhaald met andere voorwerpen, en ik heb er schik in gekregen.

Isja Nederbragt

Het vraagt best wel energie om actief te blijven fotograferen in een gebied waar ik zo langzamerhand wel iedere grasspriet wel ken. Maar als je goed om je heen kijkt, dan zie je dat dat laatste niet waar is. Er is altijd wel variatie, door het weer, door het jaargetijde en door de mensen die er, net als ik, wandelen, al of niet met fototoestel. De sneeuw van begin februari hielp enorm, want sneeuw lokt uit om erop uit te gaan en te fotograferen. De eerste foto heb ik vlak bij mijn huis gemaakt, met mijn smartphone. Ik heb een aantal bewerkingen gedaan met Photoshop, op de computer. De oorspronkelijke foto vraagt om een zorgvuldige uitsnede in breedbeeld (16 x 9) met daarbij veel aandacht voor de positie van de wilgen. Door die uitsnede wordt benadrukt hoe eenzaam het er is. En dat op loopafstand van mijn huis en ondanks de vele medewandelaars. De kleur van de afbeelding vroeg eveneens om aandacht. De bruinoranje voorgrond is ontstaan door de modderige ondergrond. Dat heb ik voorzichtig geaccentueerd door er een selectie van te maken en de saturatie iets te verhogen. Na omkering van de selectie heb ik de kleurtoon een heel klein beetje aangepast richting blauw. Zo voel je de kou. Ik heb overwogen wat details tussen de bomen weg te halen via klonen, maar heb het niet gedaan. Je mag best zien dat een golfterrein prachtig kan zijn.

Een tweede foto is nog dichterbij huis gemaakt, namelijk vanuit mijn huiskamer. Er waren een paar kleine acties voor

nodig, zoals fotoestel pakken, de beste plek in de huiskamer opzoeken om het beeld goed te krijgen, zorgvuldig scherpstellen en afdrucken. Ik heb geen statief gebruikt. Wat je ziet is een bronzen beeld van een kat. Het licht komt van een lamp in de kamer. Buiten is het donker. Het beeld is ontstaan door wierspiegeling in de ruit. Het dubbel glas geeft twee beelden. Buiten is er nog een klein beetje licht, waardoor je ook de struiken in de tuin ziet en een opvallende bloem. Weer heb ik zorgvuldig een uitsnede gemaakt, het licht rond de kop van de kat wat lichter gemaakt met het gereedschap doordrukken en de kwast op 10% transparantie. Ten slotte heb ik de ogen uit een afbeelding van een kat geselecteerd en in een tweede, transparante laag zo gemanipuleerd dat ze de goede grootte en de juiste plaats kregen. Zo zie je, zelfs in een omgeving die je denkt goed te kennen is van alles nieuw te zien en te maken.

Jos van den Berge

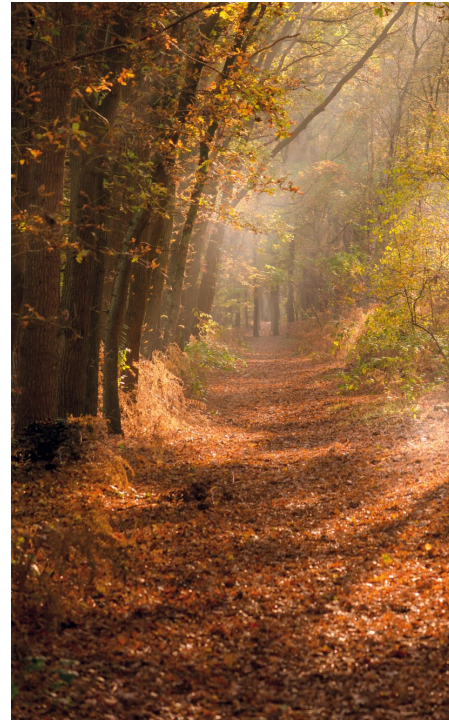

Er is nog zoveel moois in Nederland te zien, zeiden mijn vrouw en ik elk jaar tegen elkaar en toch ... bleef 'vakantie' beperkt tot een weekendje of hooguit een weekje in eigen land. Daarmee laten we mooie landschappen en dito steden /stadjes en dorpen (bewust) aan ons voorbij gaan. Dat komt later wel, als we waarschijnlijk minder mobiel en avontuurlijk zijn. Beslist niet vanwege het weer, zoals Wessel hierboven vermeldt. Op een camping in Winterswijk kwam ik de spreuk tegen: 'Het regent 10% van de tijd, maar we hebben het er 90% van de tijd over.

Onze 'grote' vakanties vierden we altijd in het buitenland. Soms vanwege het klimaat, maar ook om culturele redenen of om de rust en ruimte op te zoeken. Vorig jaar ging de laatste kans om nog vóór de Brexit met de hond naar Schotland te gaan voorbij. Ook andere favoriete bestemmingen (Spanje, Scandinavië) zaten er vorig jaar niet in. Enerzijds omdat het echt niet mocht, in andere gevallen omdat het werd ontraden. Zelfs buitenlandse bestemmingen die nog wel open waren trokken ons niet erg aan, omdat - stel dat je besmet raakt - je er toch niet op zit te wachten om in een buitenlands ziekenhuis te belanden.

Er zat dus niets anders op dan een vakantie in eigen land. We hebben voornamelijk rondgetrokken door Friesland en wat we van anderen hadden gehoord bleek waar: rust, ruimte, mooie uitzichten, leuke stadjes en een heel andere cultuur. Het leek verdorie wel buitenland. De foto in de vorige kolom is gemaakt in Easterlittens (vlakbij Leeuwarden).

De tweede foto is dichterbij huis gemaakt. Op minder dan 500 meter van ons huis begint het bos en daar gaan we regelmatig wandelen, zij het vaak zonder camera, die gaat slechts af en toe mee. Deels omdat we de omgeving goed kennen en er ogenschijnlijk weinig nieuws te beleven valt, deels om niet te vaak met de zware uitrusting te sjouwen. Maar ik beloof u, dat gaat na onze ervaringen van vorig jaar veranderen:

elk jaargetijde en elk weertype heeft zijn fotografische charmes, zoals Isja hiervoor al memoreerde.

De foto's heb ik 'licht' bewerkt: het beeld iets uitgesneden en de belichting/helderheid en contrast iets aangepast. Samengevat: ook in de directe of iets minder directe omgeving valt genoeg te beleven dat de moeite van het fotograferen waard is.

Moraal van dit verhaal ...

Dit klinkt wat belerend, maar dat is zeker niet de bedoeling. Het gaat alleen maar om de ervaringen die wij - drie fotografen, met ieder hun eigen verhaal, zowel op het inhoudelijke als op het technische vlak - graag met de lezers willen delen, en waarbij we één ding gemeen hebben: met (soms nieuw hervonden) passie fotograferen in of vlakbij het eigen huis.

Creativiteit kan soms letterlijk binnen een vierkante meter tot wasdom komen. En waarbij de foto niet met een uitgebreide topcamera hoeft te worden gemaakt; ook met een simpele compactcamera of met de smartphone kunnen geweldig veelzijdige dingen worden gedaan.

Wij hopen dat dit voor de lezer een inspiratiebron mag zijn, of tenminste tot nadenken stemt. Ofschoon de coronapandemie een aanleiding was voor dit artikel, is het streven naar creativiteit 'om de hoek' iets wat niet hoeft op te houden zodra dat vermaledijde virus onder controle is, en we ons (hopelijk spoedig) weer vrijer kunnen bewegen; ook daarna is het leuk, spannend en uitdagend om eens te ontdekken wat er in de directe eigen omgeving te fotograferen valt. Er is niets wat je daarvan hoeft te weerhouden!

Is er onder de lezers behoefte om ook eens zo'n fotografie ervaring te delen met een artikel in de SoftwareBus? Schroom niet, en je kunt daarover altijd vooraf even sparren met de coördinatoren van DigiFoto en/of de redactie van de SoftwareBus.